

บทที่ 4

แบบจำลองและผลของการวิเคราะห์

4.1 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของภาษีอากรและบทบาทของภาษี
สรรพากรต่อการทำรายได้ให้รัฐและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จะพิจารณาโดยใช้ดัชนีสถิต
(Static Indice) หาสัดส่วนภาษีอากร (Tax Ratio) และดัชนีพลวัต (Dynamic Indice) หาค่า
ความไหวตัวของภาษี (Tax Buoyancy) และค่าความยืดหยุ่นของภาษี (Tax Elasticity)

4.1.1 ดัชนีสถิต (Static Indice)

ได้แก่ สัดส่วนภาษีอากร (Tax Ratio) ใช้วัดการทำงานของภาษีอากรอย่างคร่าวๆ
ค่าดัชนีจะบอกได้เฉพาะผลรวมของสาเหตุการเปลี่ยนแปลงในรายได้ภาษีอากรแต่ไม่สามารถ
บอกได้ว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นผลมาจากลักษณะของระบบเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อ
ระบบการจัดเก็บภาษีอากร หรือ เป็นผลมาจากการดำเนินการมาตรการของรัฐบาล

สัดส่วนภาษีอากร คำนวณได้จากสัดส่วนของรายได้ภาษีอากรเทียบกับรายได้
ประชาชาติ แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

$$T_r = T/Y$$

โดย	T_r	=	สัดส่วนของภาษีอากร (Tax Ratio)
	T	=	รายได้จากภาษีอากรแต่ละประเภท
	Y	=	รายได้ประชาชาติ

และสัดส่วนภาษีดังกล่าว สามารถคำนวณเป็นสัดส่วนของภาษีอากรแต่ละประเภท
เทียบกับภาษีอากรรวมที่จัดเก็บได้ แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

$$T_r = T / TT$$

โดย

$$T_r = \text{สัดส่วนของภาษีอากร (Tax Ratio)}$$

$$T = \text{รายได้จากภาษีอากรแต่ละประเภท}$$

$$TT = \text{รายได้ภาษีสรรพากรรวม}$$

4.1.2 ดัชนีพลวัต (Dynamic Indice)

ใช้วัดผลการดำเนินงานของภาษีอากรในรูปของการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรโดยรวม ที่ประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรโดยอัตโนมัติและการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงมาตรการภาษีอากรโดยรัฐบาล ดัชนีที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรโดยรวม ได้แก่ ค่าความไหวตัวของภาษีอากร (Tax Buoyancy) และดัชนีที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงรายได้จากภาษีอากรโดยอัตโนมัติ โดยที่ไม่มีอิทธิพลของการปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษีอากรโดยรัฐบาล ได้แก่ ค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร (Tax Elasticity) (ศุภกร สวาทสุข, 2540:42)

ในการประมาณค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรนั้นต้องทำการขจัดผลของการปรับเปลี่ยนมาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลออกจากโครงสร้างรายได้ภาษีอากรรวมก่อน โดยวิธีการที่ได้กล่าวไว้ในการศึกษาแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้วิธี Dummy Variable Method เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีอื่นอีก 2 วิธีแล้ววิธีการที่เลือกนี้มีปัญหาหรือข้อบกพร่องน้อยกว่า และสามารถแก้ปัญหาการปรับเปลี่ยนมาตรการภาษีบ่อยครั้งในช่วงเวลาหนึ่ง อันจะมีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนของตัวแปร Dummy ในสมการนั้นสามารถแก้ไขได้โดยการเลือกนำมาวิเคราะห์เพียงมาตรการที่สำคัญ ซึ่งเป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐโดยตรง เช่น มาตรการเกี่ยวกับการเพิ่มอัตราภาษี การขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการแต่ไม่รวมมาตรการการบริหารจัดเก็บ โดยเลือกเฉพาะที่สำคัญและมีผลต่อการจัดเก็บภาษีในฐานที่กว้าง ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้จากภาษีอากรในที่สุด แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์สำหรับการศึกษานี้มีดังนี้

(1) ความไหวตัวของภาษี (Tax Buoyancy)

สมการภาษีอากรที่ใช้ในการประมาณค่าความไหวตัวของภาษีอากรสร้างโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา ให้รายได้ภาษีอากรในแต่ละประเภทภาษีที่ศึกษาเป็นตัวแปรตาม และให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เป็นตัวแปรอิสระในรูป Double Logarithmic

Function (เขาวเรศ บุญจันทร์, 2535:99) ดังนี้

$$\text{Ln } T_t = a_{1T} + b_{1T} \ln Y_{t-1} \dots\dots\dots(1)$$

$$\text{Ln } PIT_t = a_{1PIT} + b_{1PIT} \ln Y_{t-1} \dots\dots\dots(2)$$

$$\text{Ln } CIT_t = a_{1CIT} + b_{1CIT} \ln Y_{t-1} \dots\dots\dots(3)$$

$$\text{Ln } VAT_t = a_{1VAT} + b_{1VAT} \ln Y_t \dots\dots\dots(4)$$

- โดย T_t = รายได้ภาษีสรรพากรรวมในปีที่ t
 PIT_t = ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บในปีที่ t
 CIT_t = ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จัดเก็บในปีที่ t
 VAT_t = ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในปีที่ t
 Y_t = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีที่ t
 Y_{t-1} = ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีที่ t-1
 $a_{1T}, a_{1PIT}, a_{1CIT}, a_{1VAT}$ = ค่าคงที่
 b_{1T} = ค่าความไหวตัวของภาษีสรรพากรรวม
 b_{1PIT} = ค่าความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 b_{1CIT} = ค่าความไหวตัวของภาษีเงินได้นิติบุคคล
 b_{1VAT} = ค่าความไหวตัวของภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากสมการที่ 1 ในการกำหนดแบบจำลอง ให้รายได้ภาษีสรรพากรรวมของปีปัจจุบัน (T_t) ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีก่อน (Y_{t-1}) เนื่องจากรายได้ภาษีสรรพากรรวมที่จัดเก็บได้ มีสัดส่วนมาจากประเภทภาษีที่มีวงจกรชำระภาษีเหลื่อมปีออกไปรวมกันแล้ว มากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล

สมการที่ 2 , 3 ในการกำหนดแบบจำลองให้รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปีปัจจุบัน(PIT) รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลปีปัจจุบัน(CIT) ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีก่อน (Y_{t-1}) เนื่องจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล มีงวดการชำระภาษีเหมือนปีออกไป ยกตัวอย่าง กรณีเงินได้พึงประเมินส่วนบุคคลปี พ.ศ.2544 กฎหมายกำหนดให้ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2545 นั่นคือ เงินรายได้ของบุคคลระหว่างปี พ.ศ.2544 จะเป็นรายได้ภาษีของรัฐบาลปี พ.ศ. 2545

จากสมการที่ 4 กำหนดให้รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มปีปัจจุบัน (VAT) ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีเดียวกัน (Y_t) เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีมูลค่าเพิ่มภายในเดือนถัดไป

(2) ความยืดหยุ่นของภาษี (Tax Elasticity)

สมการภาษีอากรที่ใช้ในการประมาณค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร แสดงได้โดยให้ภาษีอากรแต่ละประเภทที่ทำการศึกษาคือเป็นตัวแปรตามขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระในรูปของ Double logarithmic Function แล้วเพิ่มตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) เข้าไปในสมการ โดยถ้าปีใดมีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจสำหรับภาษีใดก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการของภาษิตชนิดนั้นสำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 1 แต่ถ้าปีใดไม่มีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจ ก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการของภาษิตชนิดนั้นสำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 0 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ภาษีและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) จะเป็นดังนี้ (เขาวเรศ บุญจันทร์ , 2535 :100)

$$\ln T_t = a_{2T} + b_{2T} \ln Y_{t-1} + c_{2T} D \quad \dots\dots\dots(5)$$

$$\ln \text{PIT}_t = a_{2\text{PIT}} + b_{2\text{PIT}} \ln Y_{t-1} + c_{2\text{PIT}} D \quad \dots\dots\dots(6)$$

$$\ln \text{CIT}_t = a_{2\text{CIT}} + b_{2\text{CIT}} \ln Y_{t-1} + c_{2\text{CIT}} D \quad \dots\dots\dots(7)$$

$$\ln \text{VAT}_t = a_{2\text{VAT}} + b_{2\text{VAT}} \ln Y_t + c_{2\text{VAT}} D \quad \dots\dots\dots(8)$$

โดย $T_t =$ รายได้ภาษีสรรพากรรวมในปีที่ t

$\text{PIT}_t =$ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บในปีที่ t

CIT_t	=	ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จัดเก็บในปีที่ t
VAT_t	=	ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในปีที่ t
Y_t	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีที่ t
Y_{t-1}	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีที่ $t-1$
$a_{2T}, a_{2PIT}, a_{2CIT}, a_{2VAT}$	=	ค่าคงที่
b_{2T}	=	ค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรรวม
b_{2PIT}	=	ค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
b_{2CIT}	=	ค่าความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้นิติบุคคล
b_{2VAT}	=	ค่าความยืดหยุ่นของภาษีมูลค่าเพิ่ม
$c_{2T}, c_{2PIT}, c_{2CIT}, c_{2VAT}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น
D	=	ตัวแปรหุ่น
	=	0 ถ้าปีนั้นไม่มีการใช้มาตรการภาษี
	=	1 ถ้าปีนั้นมีการใช้มาตรการภาษี

จากสมการที่ 5 ในการกำหนดแบบจำลอง ให้รายได้ภาษีสรรพากรรวมของปีปัจจุบัน (T_t) ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีก่อน (Y_{t-1}) เนื่องจากรายได้ภาษีสรรพากรรวมที่จัดเก็บได้ มีสัดส่วนมาจากประเภทภาษีที่มีวงลดการชำระภาษีเหลือมปีออกไปรวมกันแล้ว มากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และเพิ่มตัวแปรหุ่น เข้าไปในสมการโดยถ้าปีใดมีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจผ่านประเภทภาษีอากรประเภทใดประเภทหนึ่งก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการสำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 1 แต่ถ้าปีใดไม่มีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจ ก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการสำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 0

สมการที่ 6, 7 ในการกำหนดแบบจำลอง ให้รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปีปัจจุบัน (PIT) รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลปีปัจจุบัน (CIT) ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีก่อน (Y_{t-1}) เนื่องจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล มีวงลดการชำระ

ภาษีเหลือมปีออกไปเช่นเดียวกันกับสมการที่ 1 ยกตัวอย่าง กรณีเงินได้พึงประเมินของนิติบุคคลซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2544 กฎหมายกำหนดให้ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล ภายในระยะเวลา 150 วันนับแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี นั่นคือ เงินรายได้ของนิติบุคคลระหว่างปี พ.ศ.2544 จะเป็นรายได้ภาษีของรัฐบาลปี พ.ศ. 2545 แล้วเพิ่มตัวแปรหุ่นเข้าไปในสมการ โดยถ้าปีใดมีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจผ่านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือผ่านภาษีเงินได้นิติบุคคล แล้วแต่กรณี ก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการของภาษีดังกล่าวสำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 1 แต่ถ้าปีใดไม่มีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการของภาษีประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทั้งสองประเภท แล้วแต่กรณี สำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 0

จากสมการที่ 8 กำหนดให้รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มปีปัจจุบัน (VAT) ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปีเดียวกัน (Y) เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีมูลค่าเพิ่มภายในเดือนถัดไป

4.1.3 การใช้ตัวแปรหุ่นเพื่อจัดผลของการใช้มาตรการภาษี

ในช่วงระหว่างปี 2530-2544 รัฐบาลได้มีการนำมาตรการภาษีมาใช้ในหลายลักษณะ แต่ในการกำหนดการใช้ตัวแปรหุ่นในแต่ละประเภทภาษีนั้นจะเลือกเฉพาะมาตรการที่รัฐบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ภาษีสรรพากรเท่านั้นมีดังนี้

- กรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กำหนดตัวแปรหุ่นมีค่าเท่ากับ 1 ในปี 2535 มาตรการภาษีที่มีผลต่อการเพิ่มรายได้ภาษีอย่างชัดเจนที่รัฐบาลใช้ในช่วงนี้ คือ ประกาศกระทรวงการคลัง ขยายกำหนดเวลาการยื่นรายการชำระภาษีอากร ช่วงปกติปีอื่น ๆ กำหนดให้ตัวแปรหุ่นมีค่าเท่ากับ 0

- กรณีภาษีเงินได้นิติบุคคล กำหนดตัวแปรหุ่นมีค่าเท่ากับ 1 ในปี 2535 , 2543 และ 2544 ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐได้ใช้มาตรการภาษีที่สำคัญ ได้แก่ การขยายเวลาการยื่นแสดงรายการภาษีในปี 2535 , 2543 และการกำหนดเพิ่มประเภทเงินได้นิติบุคคลหักภาษี ณ ที่จ่าย ในปี 2544 ช่วงปกติปีอื่นๆ กำหนดให้ตัวแปรหุ่นมีค่าเท่ากับ 0

- กรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือ ภาษีการค้า (ก่อนปี 2535) ได้กำหนดตัวแปรหุ่นในปี 2535 และ 2540 ให้มีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งในเวลาดังกล่าวรัฐบาลใช้มาตรการยกเลิกระบบภาษีการค้าและนาระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้แทนในปี 2535 และเพิ่มอัตรา

ภาษีมูลค่าเพิ่มในปี 2540 ช่วงเวลาอื่นกำหนดให้ตัวแปรหุ่มีค่าเท่ากับ 0

4.2 ผลการวิเคราะห์

4.2.1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีสรรพากร

ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรายได้ภาษีสรรพากร พิจารณาตามประเภทภาษีที่ได้ทำการศึกษาได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพากรรวม ซึ่งจะได้นำผลการศึกษา มาวิเคราะห์หาสาเหตุเบื้องหลังที่เป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรายได้ภาษีสรรพากร และจะพิจารณาตามการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจครอบคลุมวัฏจักรเศรษฐกิจในหลายช่วงคือ มีทั้งภาวะเศรษฐกิจขยายตัวสูงสุด ถดถอย ตกต่ำ และฟื้นตัว แนวทางในการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงในรายได้ภาษีสรรพากร จะใช้ข้อมูลอัตราร้อยละของการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 มาประกอบการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.1 อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2530 – 2543

ปี พ.ศ.	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
%การขยายตัว GDP	9.52	13.29	12.19	11.17	8.56	8.08	8.38

ปี พ.ศ.	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
%การขยายตัว GDP	8.95	9.31	5.88	-1.45	-10.77	4.22	4.31

ที่มา : สำนักงบประมาณ(2545) อ้างในสรรพากรสาสน์,8 (สิงหาคม) : 71.

(1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ในรอบระยะเวลา 15 ปี คือตั้งแต่ปี 2530 - 2544 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปรากฏดังตารางที่ 4.2 และภาพที่ 4.1 ซึ่งสามารถจัดเก็บเป็นเม็ดเงินภาษีได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องคือ จัดเก็บได้จำนวน 19,544 ล้านบาท ในปี 2530 หรือร้อยละ 26.64 ของภาษีทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็น 101,149 ล้านบาท ในปี 2544 หรือคิดเป็นร้อยละ 20.23 ของภาษีสรรพากรรวม สัดส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อภาษีสรรพากรรวมมีสัดส่วนค่อนข้างไม่คงที่ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 21.39 ในช่วงปี 2530 ถึง 2537 มีแนวโน้มลดลงและกลับเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 2538 เป็นต้นไป

เมื่อพิจารณาสัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีสัดส่วนร้อยละ 1.78 , 2.11 และ 2.06 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี 2530 ,2535 และ2544 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.19 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยแต่ยังเป็นสัดส่วนค่อนข้างต่ำและต่ำสุดสำหรับประเภทภาษีที่ทำการศึกษาในครั้งนี้อยู่ สาเหตุที่สัดส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อภาษีสรรพากรรวมมีแนวโน้มลดลงเนื่องมาจาก ส่วนหนึ่งมาจากมาตรการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่รัฐบาลใช้เป็นไปในลักษณะบรรเทาภาระภาษีและเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางอย่างมากกว่าเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐ ได้แก่ การเพิ่มอัตรากำไรจ่าย เพิ่มค่าลดหย่อน และลดอัตรากำไร ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

(2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ช่วงระหว่างปี 2530 ถึง 2544 การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล สามารถจัดเก็บเป็นเม็ดเงินภาษีได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปรากฏดังตารางที่ 4.3 และภาพที่ 4.2 คือจัดเก็บได้ 18,185 ล้านบาทหรือร้อยละ 24.79 ของภาษีทั้งหมดในปี 2530 และเพิ่มขึ้นเป็น 171,852 ล้านบาทในปี 2539 หลังจากนั้นกลับลดลง สำหรับสัดส่วนของภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อภาษีสรรพากรรวมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในช่วงแรก คือ ระหว่างปี 2530 ถึง 2537 หลังจากนั้น มีแนวโน้มลดลงและลดต่ำสุดในปี 2541 คือร้อยละ 19.94 ของภาษีสรรพากรรวมแล้วกลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2542 เป็นต้นไป

เมื่อพิจารณาภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นช่วงแรก คือ ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีสัดส่วนร้อยละ 1.66 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2530 และในปี 2538 มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 4.32 หลังจากนั้นในปี 2539 สัดส่วนนี้เริ่มลดลงและลดต่ำสุดในปี 2541 คงเหลือร้อยละ 2.10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

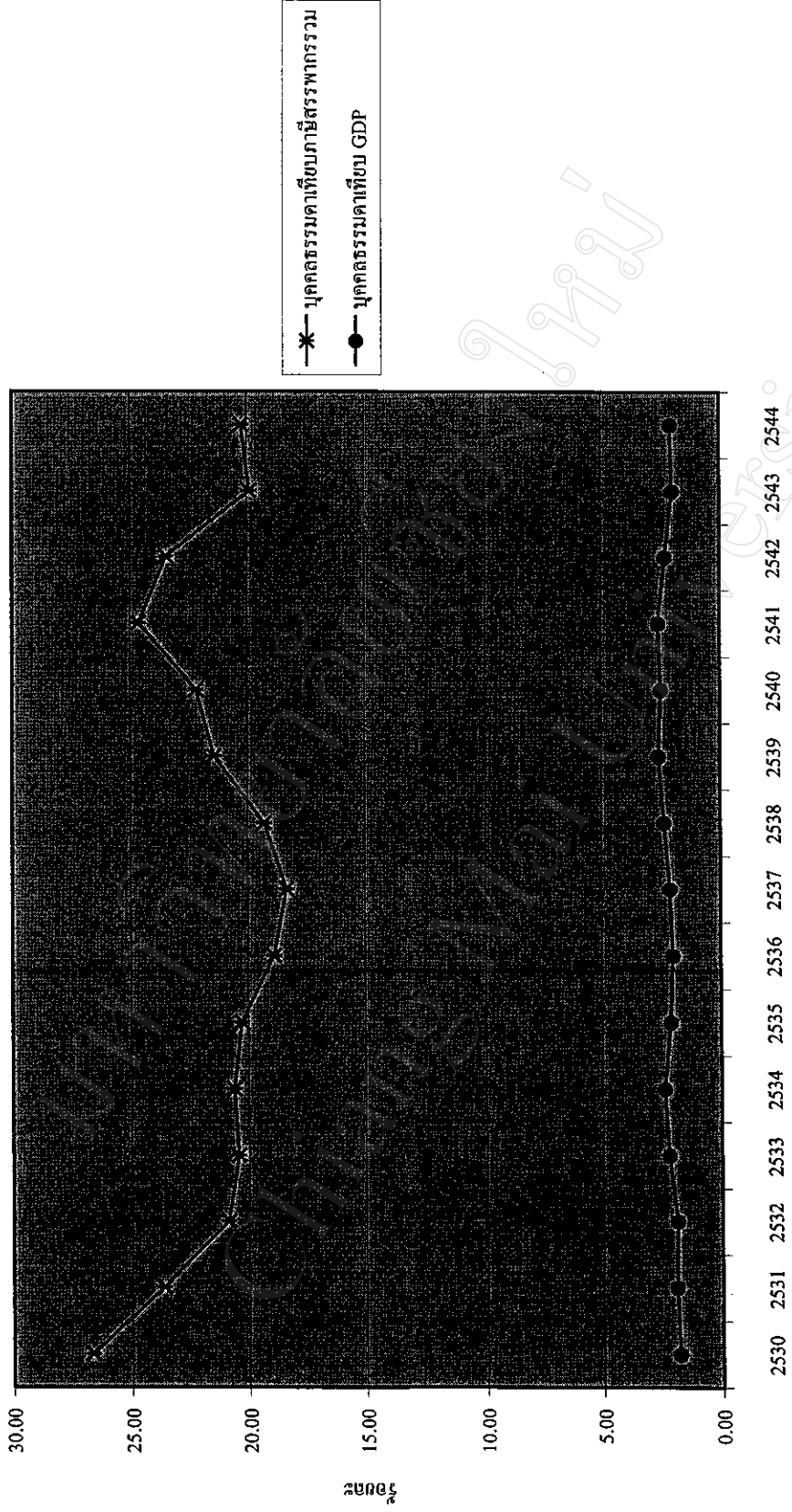
ตารางที่ 4.2 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละของภาษีสรรพากรรวมและของผลิตภัณฑ์มวลรวม
ภายในประเทศ (GDP)

ปีงบประมาณ (1)	ภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา (ล้านบาท) (2)	ภาษีสรรพากร รวม (ล้านบาท) (3)	GDP _{t-1} (ล้านบาท) (4)	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คิดเป็นร้อยละของ ภาษีสรรพากรรวม (5)= (2)/(3)*100	ภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาคิดเป็น ร้อยละของ GDP (6)= (2)/(4)*100
2530	19,544	73,360	1,095,368	26.64	1.78
2531	24,005	101,645	1,253,147	23.62	1.92
2532	28,190	135,034	1,506,977	20.88	1.87
2533	39,317	192,468	1,775,978	20.43	2.21
2534	48,913	237,308	2,051,208	20.61	2.38
2535	52,945	261,042	2,506,635	20.28	2.11
2536	56,835	300,468	2,830,916	18.92	2.01
2537	67,386	366,586	3,170,259	18.38	2.13
2538	85,754	444,146	3,634,497	19.31	2.36
2539	108,785	507,729	4,192,696	21.43	2.59
2540	115,005	518,714	4,622,831	22.17	2.49
2541	122,946	498,964	4,740,249	24.64	2.59
2542	106,070	452,317	4,628,430	23.45	2.29
2543	91,790	461,322	4,615,386	19.90	1.99
2544	101,149	499,882	4,905,000	20.23	2.06
ค่าเฉลี่ย				21.39	2.19

ที่มา : (2) , (3) รายงานประจำปี พ.ศ.2530-2544 กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

(4) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2529-2543)

ภาพที่ 4.1 สัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อภาษีสรรพากรรวม และ GDP

ปีงบประมาณ

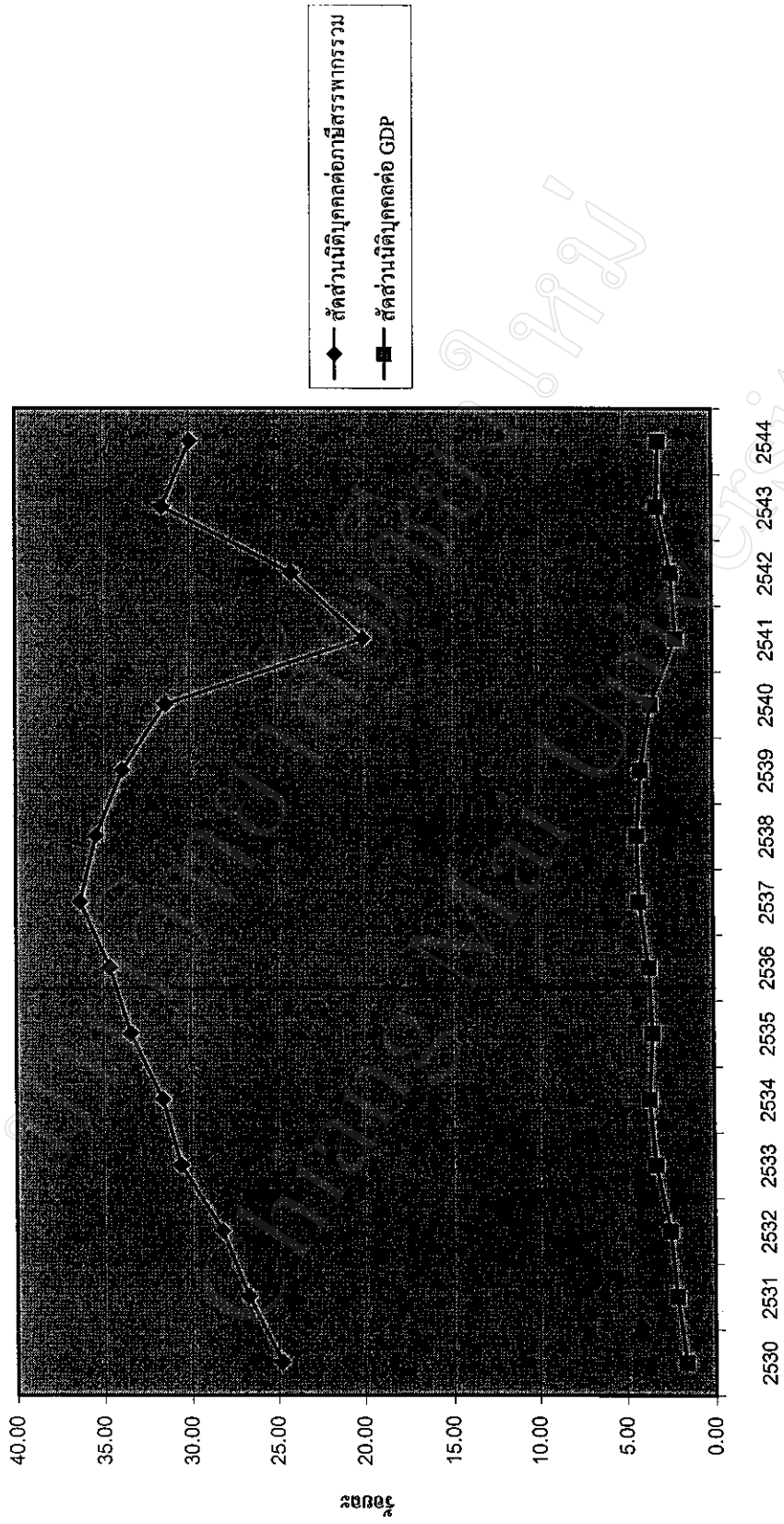
ตารางที่ 4.3 ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละของภาษีสรรพากรรวมและของผลิตภัณฑ์
มวลรวม ภายในประเทศ (GDP)

ปีงบประมาณ (i)	ภาษีเงินได้ นิติบุคคล (ล้านบาท)	ภาษีสรรพากร รวม (ล้านบาท)	GDP _{t-1} (ล้านบาท)	ภาษีเงินได้นิติบุคคล คิดเป็นร้อยละของ ภาษีสรรพากรรวม (5)= (2)/(3)*100	ภาษีเงินได้นิติบุคคล คิดเป็นร้อยละของ GDP (6)= (2)/(4)*100
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
2530	18,185	73,360	1,095,368	24.79	1.66
2531	27,154	101,645	1,253,147	26.71	2.17
2532	38,123	135,034	1,506,977	28.23	2.53
2533	58,900	192,468	1,775,978	30.60	3.32
2534	75,032	237,308	2,051,208	31.62	3.66
2535	87,273	261,042	2,506,635	33.43	3.48
2536	104,038	300,468	2,830,916	34.63	3.68
2537	133,162	366,586	3,170,259	36.32	4.20
2538	157,148	444,146	3,634,497	35.38	4.32
2539	171,852	507,729	4,192,696	33.85	4.10
2540	162,709	518,714	4,622,831	31.37	3.52
2541	99,478	498,964	4,740,249	19.94	2.10
2542	108,820	452,317	4,628,430	24.06	2.35
2543	145,554	461,322	4,615,386	31.55	3.15
2544	149,667	499,882	4,905,000	29.94	3.05
ค่าเฉลี่ย				30.16	3.15

ที่มา : (2), (3) รายงานประจำปี พ.ศ.2530-2544 กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

(4) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2529-2543)

ภาพที่ 4.2 อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อภาษีสรรพากรรวม และ GDP

ปีงบประมาณ

ประเทศหลังจากนั้นก็กลับมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นในปี 2542 และมีค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2530 - 2544 คิดเป็นร้อยละ 3.15

จากผลการศึกษาพบว่า ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีสัดส่วนต่อภาษีสรรพากรรวมและต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ที่ปรับตัวสอดคล้องกับภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2534 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รัฐบาลมุ่งปรับกลไกของระบบเศรษฐกิจให้คล่องตัว แก้ไขปัญหาความยากจน การว่างงาน การขาดดุลการคลัง โดยมุ่งให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพทางการคลัง เศรษฐกิจช่วงนี้ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 10 ต่อปีโดยเฉลี่ยและอัตราเงินเฟ้อปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 ส่งผลทำให้การจัดเก็บภาษีของรัฐขยายตัวในอัตราสูงโดยภาพรวมถึงร้อยละ 23 ต่อปีโดยเฉลี่ย ช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2539 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจซบเซาและปัญหาการว่างงานแต่เศรษฐกิจไทยกลับขยายตัวสูงจากการพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศ เมื่อมีการเปิดเสรีทางการเงินเศรษฐกิจไทยในช่วงปี 2535-2538 ขยายตัวสูงกว่าร้อยละ 10 ต่อปีโดยเฉลี่ยในขณะที่เงินเฟ้ออยู่ในระดับร้อยละ 3-5 รัฐบาลมีฐานะเกินดุลการคลังจากรายได้ภาษีที่จัดเก็บได้สูง จนกระทั่งระหว่างปี 2539 ประเทศไทยเริ่มประสบกับภาวะซบเซาของการส่งออก การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูง และความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจไทยที่ลดลงเนื่องจากหนี้ต่างประเทศที่อยู่ในระดับสูง จนที่สุดประเทศไทยต้องก้าวสู่วิกฤตการณ์ค่าเงินบาทและสถาบันการเงินในปี 2539 นำไปสู่ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ในช่วงปี 2540-2544 ปัญหาขาดดุลการชำระเงินปัญหาความไร้เสถียรภาพของค่าเงินบาท และปัญหาในระบบสถาบันการเงินอันเป็นผลมาจากการเติบโตที่ขาดความสมดุลและมีการพึ่งพาต่างประเทศในระดับสูงทั้งด้านการเงินเนื่องจากเงินออมในประเทศไม่เพียงพอสำหรับการลงทุนและด้านผลผลิตซึ่งพึ่งพาสินค้านำเข้าในสัดส่วนที่สูง และในช่วงปี 2540-2541 รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณแบบเกินดุลโดยตัดลดรายจ่ายรัฐบาลและขึ้นอัตราภาษีซึ่งส่งผลทำให้สภาพเศรษฐกิจเกิดการหดตัวอย่างรุนแรง และรายได้ภาษีอากรของรัฐจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ ทำให้ช่วงหลังรัฐต้องจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลมีการเพิ่มการใช้จ่าย การลดภาษี เพื่อกระตุ้นให้เศรษฐกิจฟื้นตัวความเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจทั้ง 3 ช่วงดังกล่าวนี้ จึงเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงในรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งก็เป็นตัวสะท้อนภาวะการณ์ของเศรษฐกิจได้เช่นกัน กล่าวคือ ในช่วงที่เศรษฐกิจมีการขยายตัว รายได้จากภาษีเงินได้นิติบุคคลจะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ รายได้จากภาษีเงินได้นิติบุคคลก็ลดลง เนื่องจากโครงสร้างของภาษีเงินได้นิติบุคคลส่วนใหญ่

จัดเก็บจากฐานกำไรสุทธิ ซึ่งเป็นฐานภาษีที่สำคัญที่สุด ดังนั้น หากธุรกิจมีผลกำไรสูงก็เสียภาษีได้มาก ยามใดเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจธุรกิจต้องเลิกถ่มหรือลดขนาดลงก็ย่อมส่งผลต่อรายได้ และผลกำไรของกิจการ ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ภาษีของรัฐอย่างแน่นอน

(3) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

การจัดเก็บภาษีแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกระหว่างปี 2530 ถึง 2534 เป็นผลการจัดเก็บภาษีการค้าและตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นไป รัฐบาลได้ยกเลิกระบบภาษีการค้าและนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้แทน ดังนั้นตั้งแต่ปี 2535 ข้อมูลตัวเลขการจัดเก็บจะประกอบด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และ ภาษีการค้าซึ่งยังคงค้างอยู่บางส่วนเนื่องจากถูกหนีภาษีอากรค้าง

สำหรับผลการจัดเก็บภาษีตั้งแต่ปี 2530 ถึง 2541 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปกติตารางที่ 4.4 และภาพที่ 4.3 คือจัดเก็บได้ 33,914 ล้านบาท ในปี 2530 หรือร้อยละ 46.23 ของภาษีสรรพากรรวมจนถึงปี 2541 จัดเก็บได้ 232,388 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.57 หลังจากนั้นผลการจัดเก็บได้ลดลง คือ ในปี 2542 จัดเก็บได้ 201,976 ล้านบาท หรือร้อยละ 44.65 และปี 2543 จัดเก็บได้ 192,510 ล้านบาท หรือร้อยละ 41.73

พิจารณาสัดส่วนการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่อภาษีสรรพากรรวมทั้งตั้งแต่ปี 2530 ถึง 2539 มีสัดส่วนที่ลดลงเรื่อยมาคือร้อยละ 46.23 ในปี 2530 และลดลงต่ำสุดเป็นร้อยละ 36.27 ในปี 2539 และกลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในปี 2540 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37.73 และร้อยละ 43.07 ในปี 2544

สำหรับสัดส่วนการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในช่วงปี 2530 ถึง 2544 มีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.91 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และมีค่าสูงสุดในปี 2541 คิดร้อยละ 5.02 ซึ่งอาจเป็นผลจากการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 10 ที่รัฐบาลประกาศใช้ในปลายปี 2540

หากวิเคราะห์จากตัวเลขภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้จะพบว่า มีจำนวนเงินเพิ่มขึ้นตลอดในช่วงปี 2530 - 2535 ซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโต ให้ประชากรอยู่ดีกินดีให้มีรายได้ต่อหัวสูงขึ้น โดยการกระจายเงินงบประมาณใช้จ่ายผ่านโครงการต่าง ๆ ทั่วท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อภาษีสรรพากรรวม กลับมีแนวโน้มที่ลดลงนั้น แสดงว่า ในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัว สัดส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อภาษีสรรพากรรวมจะลดลง และเมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะถดถอยจนถึงตกต่ำ สัดส่วนของภาษีมูลค่า

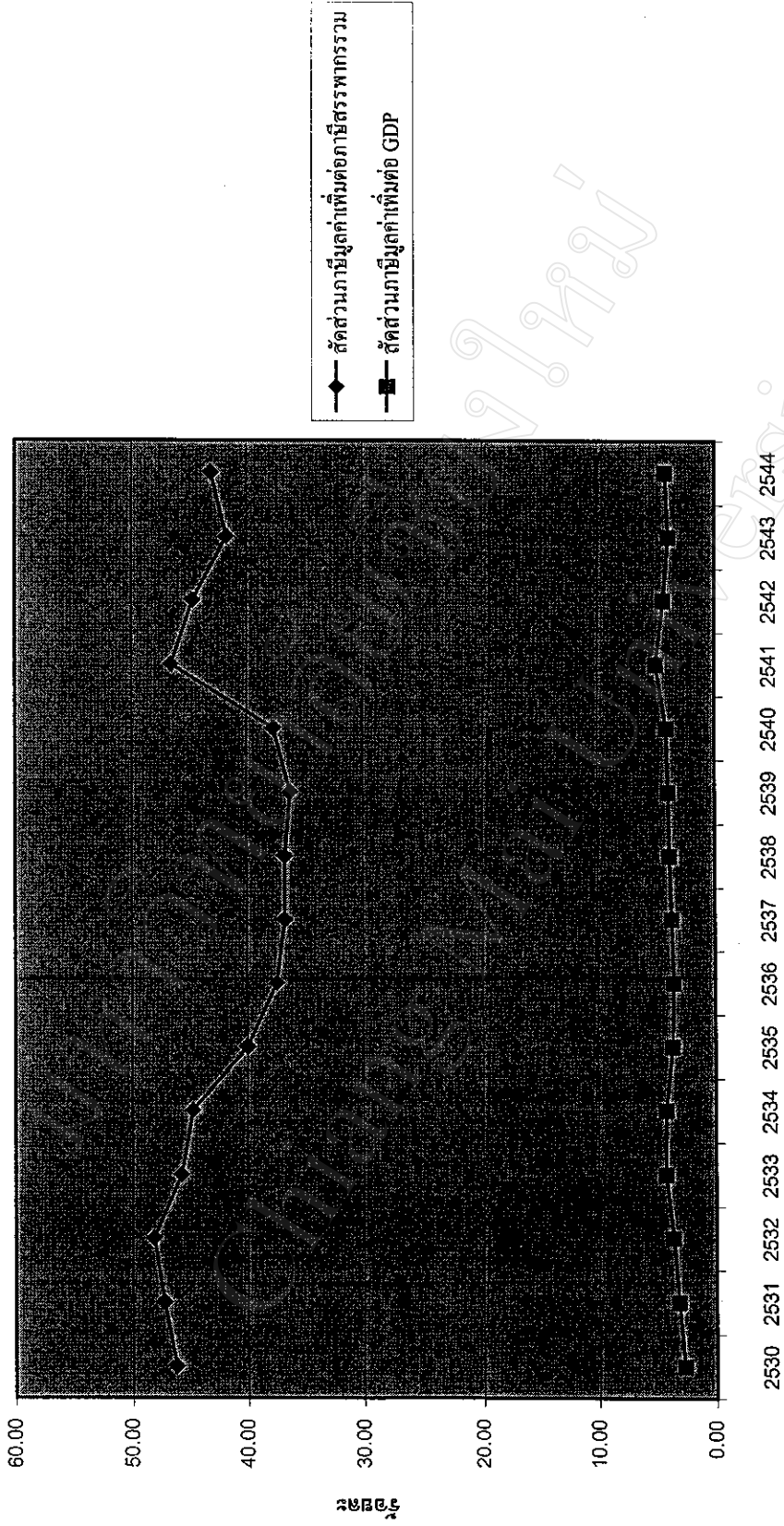
ตารางที่ 4.4 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้คิดเป็นร้อยละของภาษีสรรพากรรวมและของผลิตภัณฑ์
มวลรวม ภายในประเทศ (GDP)

ปีงบประมาณ (1)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท) (2)	ภาษีสรรพากร รวม (ล้านบาท) (3)	GDP _t (ล้านบาท) (4)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม คิดเป็นร้อยละของ ภาษีสรรพากรรวม (5)= (2)/(3)*100	ภาษีมูลค่าเพิ่ม คิดเป็นร้อยละของ GDP (6)= (2)/(4)*100
2530	33,914	73,360	1,253,147	46.23	2.71
2531	48,064	101,645	1,506,977	47.29	3.19
2532	65,046	135,034	1,775,978	48.17	3.66
2533	88,035	192,468	2,051,208	45.74	4.29
2534	106,183	237,308	2,506,635	44.74	4.24
2535	104,397	261,042	2,830,916	39.99	3.69
2536	112,583	300,468	3,170,259	37.47	3.55
2537	134,791	366,586	3,634,497	36.77	3.71
2538	163,122	444,146	4,192,696	36.73	3.89
2539	184,155	507,729	4,622,831	36.27	3.98
2540	195,730	518,714	4,740,249	37.73	4.13
2541	232,388	498,964	4,628,430	46.57	5.02
2542	201,976	452,317	4,615,386	44.65	4.38
2543	192,510	461,322	4,905,000	41.73	3.92
2544	215,318	499,882	5,099,000	43.07	4.22
ค่าเฉลี่ย				42.21	3.91

ที่มา: (2), (3) รายงานประจำปี พ.ศ.2530-2544 กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

(4) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2530-2544)

ภาพที่ 4.3 อัตราส่วนมูลค่าเพิ่มต่อภาษีสรรพากรรวม และต่อ GDP

ปีงบประมาณ

เพิ่มต่อภาษีสรรพากรรวมกับเพิ่มสูงขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่า ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำรัฐพึ่งพารายได้จากภาษีทางอ้อมในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากประเภทภาษีที่มีฐานภาษีกว้าง การใช้มาตรการภาษีเพิ่มรายได้แก่รัฐทำได้ง่ายและเห็นผลรวดเร็วกว่า อย่างไรก็ตามในการพิจารณาใช้มาตรการภาษีนั้น นอกจากเหตุผลความจำเป็นด้านรายจ่ายของรัฐแล้วรัฐยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อการใช้มาตรการภาษีโดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งที่ผ่านมารัฐได้ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับการใช้มาตรการภาษีผ่านภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยควบคู่กับมาตรการภาษีอื่นที่ช่วยลดภาระภาษีแก่ประชาชน ได้แก่ การใช้มาตรการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในลักษณะบรรเทาภาระภาษีโดยการเพิ่มค่าลดหย่อนปรับปรุงลดอัตราภาษี รวมทั้งการยกเว้นเงินได้สุทธิ 50,000 บาทแรก แต่เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มมีฐานการจัดเก็บจากการบริโภคซึ่งครอบคลุมประชาชนผู้รับภาระภาษีอย่างทั่วถึง ทั้งผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้และผู้ที่ไม่ได้อยู่ในหลักเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้ ซึ่งรัฐก็แก้ปัญหาโดยการจัดสรรงบประมาณการใช้จ่ายในรูปการช่วยเหลือสวัสดิการ หรือ โครงการต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้ อันจะช่วยบรรเทาภาระภาษีที่เพิ่มขึ้นจากการใช้มาตรการภาษีมูลค่าเพิ่ม นั่นเอง

4.2.2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของภาษีสรรพากรในด้านความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐ

ผลของการประมาณค่าความไหวตัวของภาษีสรรพากร จากการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยวิธี Ordinary Least Squares ในรูป Double Logarithmic Function ประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีสรรพากรแต่ละประเภท ภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDP) กำหนดเป็นรูปสมการได้ดังนี้

1. ภาษีสรรพากรรวม สมการความไหวตัวของภาษีสรรพากรรวมต่อ GDP

$$\begin{aligned} \ln T_t &= -5.414 + 1.208 \ln Y_{t-1} \dots\dots\dots(1) \\ &\quad (1.096) \quad (0.074) \\ t\text{-Stat} &\quad -4.941 \quad 16.426 \\ R^2 &= 0.954 \quad D.W. = 1.737 \quad F\text{-Stat} = 269.802 \end{aligned}$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (1) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พบว่า รายได้ภาษีสรรพากรรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDP) ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีสรรพากรรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDP)

มีค่าเท่ากับ 1.208 หมายความว่า เมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีสรรพากรรวมเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.208 ค่า R Square คือ 0.954 ซึ่งแสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีสรรพากรรวมถึงร้อยละ 95.40 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่ารายได้ภาษีสรรพากรรวมมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีสรรพากรรวมที่ประมาณได้มีค่า 1.208 ซึ่งเป็นไปได้ในช่วงเวลาศึกษาครั้งนี้ คือระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ระบบภาษีสรรพากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดี โดยที่รายได้ภาษีสรรพากรรวมขยายตัวในอัตราที่มากกว่าการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) การที่ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีสรรพากรรวมมีค่าสูงกว่า 1 แสดงให้เห็นว่า ระบบภาษีสรรพากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่อำนาจรัฐอยู่ในเกณฑ์สูง

2. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สมการความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP

$$\begin{aligned} \text{Ln PIT}_t &= -6.079 + 1.149 \text{Ln Y}_{t-1} \dots\dots\dots(2) \\ &\quad (0.969) \quad (0.065) \\ \text{t-Stat} &\quad -6.271 \quad 17.654 \\ R^2 &= 0.960 \quad \text{D.W.} = 1.941 \quad \text{F-Stat} = 311.674 \end{aligned}$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (2) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พบว่า รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.149 หมายความว่า เมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.149 ค่า R Square คือ 0.96 ซึ่งแสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ถึง ร้อยละ 96 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ประมาณได้มีค่า 1.149 ซึ่งเป็นไปได้ในช่วงเวลาศึกษาครั้งนี้ คือระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดี โดยที่รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ขยายตัวในอัตราที่มากกว่าการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) การที่ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่าสูงกว่า 1 แสดงให้เห็นว่า ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐอยู่ในเกณฑ์สูง

3. ภาษีเงินได้นิติบุคคล สมการความไหวตัวของภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อ GDP

$$\begin{aligned} \text{Ln CIT}_t &= -7.172 + 1.245 \ln Y_{t-1} \dots\dots\dots(3) \\ &\quad (2.083) \quad (0.140) \\ t\text{-Stat} &\quad -3.443 \quad 8.901 \\ R^2 &= 0.859 \quad D.W. = 1.018 \quad F\text{-Stat} = 79.229 \end{aligned}$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (3) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พบว่า รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้นิติบุคคล ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.245 หมายความว่า เมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.245 ค่า R Square คือ 0.859 ซึ่งแสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลถึง ร้อยละ 85.90 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วยค่าสถิติ t ที่ได้พบว่า รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่ประมาณได้มีค่า 1.245 ซึ่งเป็นไปได้ในช่วงเวลาศึกษาครั้งนี้ คือระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ระบบภาษีเงินได้นิติบุคคล มีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดี เมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ของความไหวตัวของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นภาษีทางตรงด้วยกัน ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวที่ประมาณได้ของภาษีเงินได้นิติบุคคลจะมีค่าสูงกว่า นั่น แสดงว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดีกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สาเหตุอาจเนื่องมาจากบุคคลธรรมดาที่อยู่ในข่ายเสียภาษีมีเงินได้สุทธิอยู่ในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่ และในช่วงที่ทำการศึกษารัฐได้มี

มาตรการลดหย่อนภาระภาษีโดยให้มีการเพิ่มค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ตลอดจนลดอัตราภาษีบ่อยครั้ง ซึ่งมีผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษี ในขณะที่ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีส่วนมากมีรายรับสุทธิอยู่ในระดับสูง และในช่วงที่ทำการศึกษาก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี โดยที่รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล ขยายตัวในอัตราที่มากกว่าการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) การที่ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีเงินได้นิติบุคคล มีค่าสูงกว่า 1 แสดงให้เห็นว่า ระบบภาษีเงินได้นิติบุคคล มีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐอยู่ในเกณฑ์สูง

4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม สมการความไหวตัวของภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP

$$\begin{aligned} \ln \text{VAT}_t &= -8.581 + 1359 \ln Y_t \dots\dots\dots(4) \\ &\quad (1.198) \quad (0.080) \\ t\text{-Stat} &\quad -7.165 \quad 17.019 \\ R^2 &= 0.957 \quad D.W. = 2.445 \quad F\text{-Stat} = 289.642 \end{aligned}$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (4) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด พบว่า รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีมูลค่าเพิ่ม ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.359 หมายความว่า เมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.359 ค่า R Square คือ 0.957 ซึ่งแสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มถึงร้อยละ 95.70 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % ค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.359 ซึ่งแสดงว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดี กล่าวคือ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศขยายตัวไปในร้อยละ 1 รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มจะขยายตัวไปร้อยละ 1.359 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์ของความไหวตัวของภาษีทางตรงทั้งภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล ค่าสัมประสิทธิ์ของความไหวตัวของภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าสูงกว่าแสดงว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดีกว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากการจัด

เก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการจัดเก็บภาษีในฐานที่กว้างกว่า ในขณะที่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคลจะจัดเก็บจากผู้มีเงินได้ที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

4.2.3 ผลการวิเคราะห์บทบาทของภาษีสรรพากรในด้านความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ผลของการประมาณค่าความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากร จากการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Ordinary Least Squares ในรูป Double Logarithmic Function ประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากรแต่ละประเภทภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(GDP) แล้วเพิ่มตัวแปรหุ่นเข้าไปในสมการ โดยถ้าปีใดมีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจสำหรับประเภทภาษีใด ก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการของภาษีชนิดนั้นมีค่าเท่ากับ 1 แต่ถ้าปีใดไม่มีการใช้มาตรการภาษีโดยจงใจ ก็ให้ตัวแปรหุ่นในสมการของภาษีชนิดนั้น สำหรับปีนั้นมีค่าเท่ากับ 0 กำหนดเป็นรูปสมการได้ดังนี้

1. ภาษีสรรพากรรวม สมการความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากรรวมต่อ GDP

$$\begin{aligned} \text{Ln } T_t &= -5.539 + 1.217 \text{ ln } Y_{t-1} - 2.529E - 02D \dots(5) \\ &\quad (1.227) \quad (0.083) \quad (0.093) \\ t\text{-Stat} &\quad -4.515 \quad 14.664 \quad -0.271 \\ R^2 &= 0.954 \quad D.W. = 1.855 \quad F\text{-Stat} = 125.321 \end{aligned}$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (5) สามารถตีความได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีสรรพากรรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.217 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีสรรพากรรวมที่เกิดขึ้น โดยอัตโนมัติเปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ 1.217 ค่า R Square คือ 0.954 แสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีสรรพากรรวมถึงร้อยละ 95.40 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีสรรพากรรวมด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า รายได้ภาษีสรรพากรรวม มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรคัมมี(D) มีค่าเท่ากับ -0.025 จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าสถิติ t ที่ได้พบว่า ตัวแปรคัมมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การใช้มาตร

การภายในช่วงเวลาที่ทำการศึกษามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีสรรพากรรวม

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า F อธิบายได้ว่าสมการการถดถอยที่ประมาณค่ามาได้สามารถอธิบายหรือแสดงความสัมพันธ์ของรายได้ภาษีสรรพากรรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ได้ในระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากรรวมที่ประมาณได้มีค่า 1.127 แสดงว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขยายตัวไปร้อยละ 1 รายได้ภาษีสรรพากรรวมซึ่งได้จัดผลของการใช้มาตรการภาษีอากรออกแล้ว จะขยายตัวไปมากกว่าร้อยละ 1 จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในช่วงเวลาที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ระบบภาษีสรรพากรมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดี

2. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สมการความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อ GDP

$$\text{Ln } T_t = -6.096 + 1.15 \text{ Ln } Y_{t-1} + 2.487E - 02D \dots(6)$$

$$(1.012) \quad (0.068) \quad (0.135)$$

$$t\text{-Stat} \quad -6.02 \quad 16.945 \quad 0.184$$

$$R^2 = 0.960 \quad D.W. = 1.855 \quad F\text{-Stat} = 144.271$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (6) สามารถตีความได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.15 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ 1.15 ค่า R Square คือ 0.96 แสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถึงร้อยละ 96 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรดัมมี่ (D) มีค่าเท่ากับ 0.0248 จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า ตัวแปรดัมมี่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การใช้มาตรการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในช่วงเวลาที่ทำการศึกษามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า F อธิบายได้ว่า สมการการถดถอยที่

ประมาณค่ามาได้สามารถอธิบายหรือแสดงความสัมพันธ์ของรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ได้ในระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ประมาณได้พบว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขยายตัวไปร้อยละ 1 รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งได้ขจัดผลของการใช้มาตรการภาษีอากรออกแล้ว จะขยายตัวไปมากกว่าร้อยละ 1 จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในช่วงเวลาที่ศึกษาครั้งนี้ คือระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดี

3. ภาษีเงินได้นิติบุคคล สมการความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อ GDP

$$\begin{aligned} \text{Ln CIT}_t &= -7.088 + 1.24 \ln Y_{t-1} + 2.570E - 02D \dots\dots(7) \\ &\quad (2.181) \quad (0.152) \quad (0.188) \\ t\text{-Stat} &\quad -3.251 \quad 8.18 \quad 0.136 \\ R^2 &= 0.859 \quad D.W. = 0.979 \quad F\text{-Stat} = 36.633 \end{aligned}$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (7) สามารถตีความได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.24 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ 1.24 ค่า R Square คือ 0.859 แสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลถึงร้อยละ 85.90 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรดัมมี่ (D) มีค่าเท่ากับ 0.0257 จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า ตัวแปรดัมมี่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การใช้มาตรการภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า F อธิบายได้ว่า สมการการถดถอยที่ประมาณค่ามาได้ สามารถอธิบายหรือแสดงความสัมพันธ์ของรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ได้ในระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ประมาณได้พบว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขยายตัวไปร้อยละ 1 รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งได้จัดผลของการใช้มาตรการภาษีอากรออกแล้ว จะขยายตัวไปมากกว่าร้อยละ 1 จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในช่วงเวลาที่ศึกษาครั้งนี้ คือระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดี

4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม สมการความยืดหยุ่นของภาษีมูลค่าเพิ่มต่อ GDP

$$\text{Ln VAT}_t = -8.538 + 1.356 \ln Y_t + 3.629E - 02D \dots\dots(8)$$

$$(1.247) \quad (0.083) \quad (0.108)$$

$$t - \text{Stat} \quad -6.846 \quad 16.284 \quad 0.336$$

$$R^2 = 0.957 \quad D.W. = 2.556 \quad F - \text{Stat} = 134.995$$

ผลการประมาณค่าจากสมการที่ (8) สามารถตีความได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเท่ากับ 1.356 หมายความว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเปลี่ยนแปลงไป ร้อยละ 1.356 ค่า R Square คือ 0.957 แสดงว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีอิทธิพลต่อรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มถึงร้อยละ 95.70 นอกนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยอื่น จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรคัมมี(D) มีค่าเท่ากับ 0.036 จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าสถิติ t ที่ได้ พบว่า ตัวแปรคัมมีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การใช้มาตรการภาษีมูลค่าเพิ่มในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า F อธิบายได้ว่าสมการการถดถอยที่ประมาณค่ามาได้สามารถอธิบายหรือแสดงความสัมพันธ์ของรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ได้ในระดับความเชื่อมั่น 99 %

จากค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีมูลค่าเพิ่มที่ประมาณได้มีค่า 1.356 แสดงว่า เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ขยายตัวไปร้อยละ 1 รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งได้จัดผลของการใช้มาตรการภาษีอากรออกแล้ว จะขยายตัวไปมากกว่าร้อยละ 1 จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในช่วงเวลาที่ศึกษาครั้งนี้ คือระหว่างปี 2530 ถึง 2544 ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความ

สามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดี

สรุป จากค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีสรรพากรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีค่ามากกว่า 1 ทุกค่าไม่ว่าจะพิจารณาจากภาษีสรรพากรรวมหรือแยกประเภทภาษี แสดงว่า ระบบภาษีสรรพากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดีทุกประเภทภาษีที่ทำการศึกษา

จากค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งได้ขจัดผลของการใช้มาตรการภาษีออกแล้วมีค่ามากกว่า 1 ทุกค่าไม่ว่าจะพิจารณาจากภาษีสรรพากรรวมหรือแยกประเภทภาษี แสดงว่า ระบบภาษีสรรพากรมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ดีทุกประเภทภาษีที่ทำการศึกษา.

จากค่าสัมประสิทธิ์ความไหวตัวของภาษีสรรพากรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และค่าสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นของภาษีสรรพากรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เมื่อพิจารณาเทียบตามประเภทภาษี พบว่า มีค่าตามแต่ละประเภทภาษีใกล้เคียงกัน แสดงว่า ระบบภาษีสรรพากรมีความสามารถในการทำรายได้ให้รัฐได้ดีมาตรการภาษีโดยจงใจที่รัฐใช้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ.